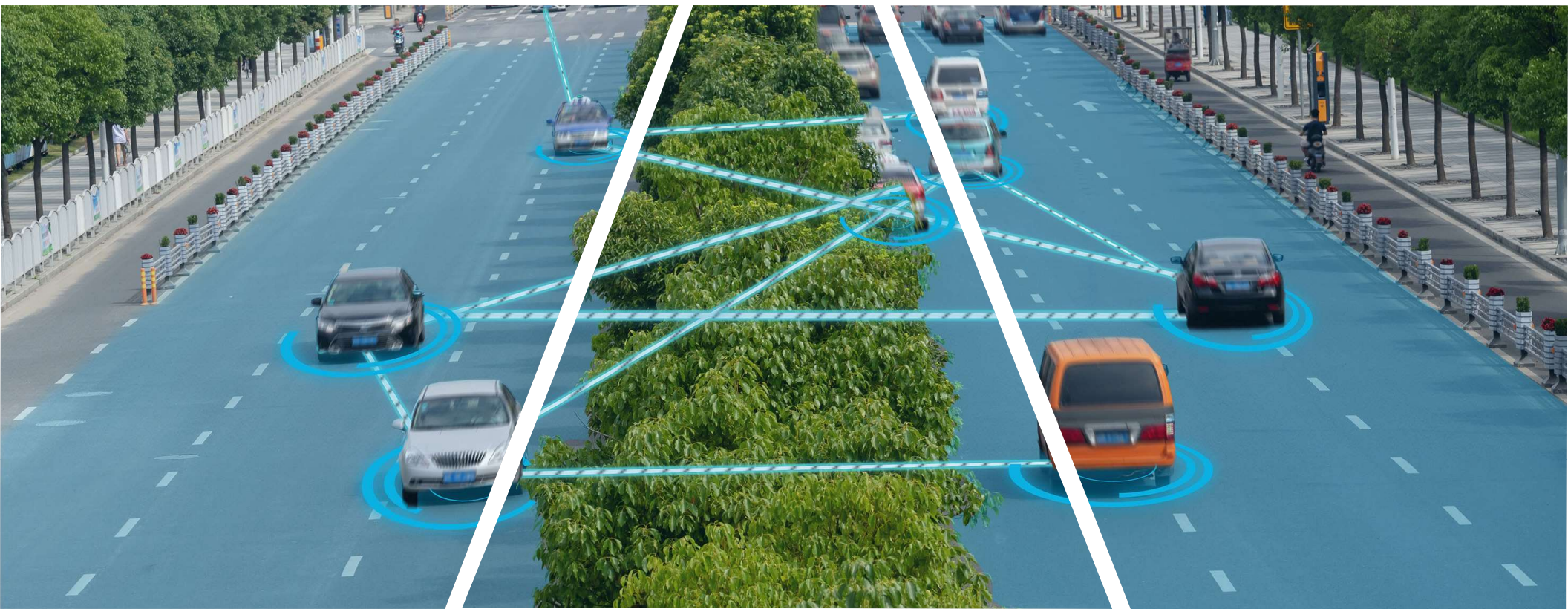
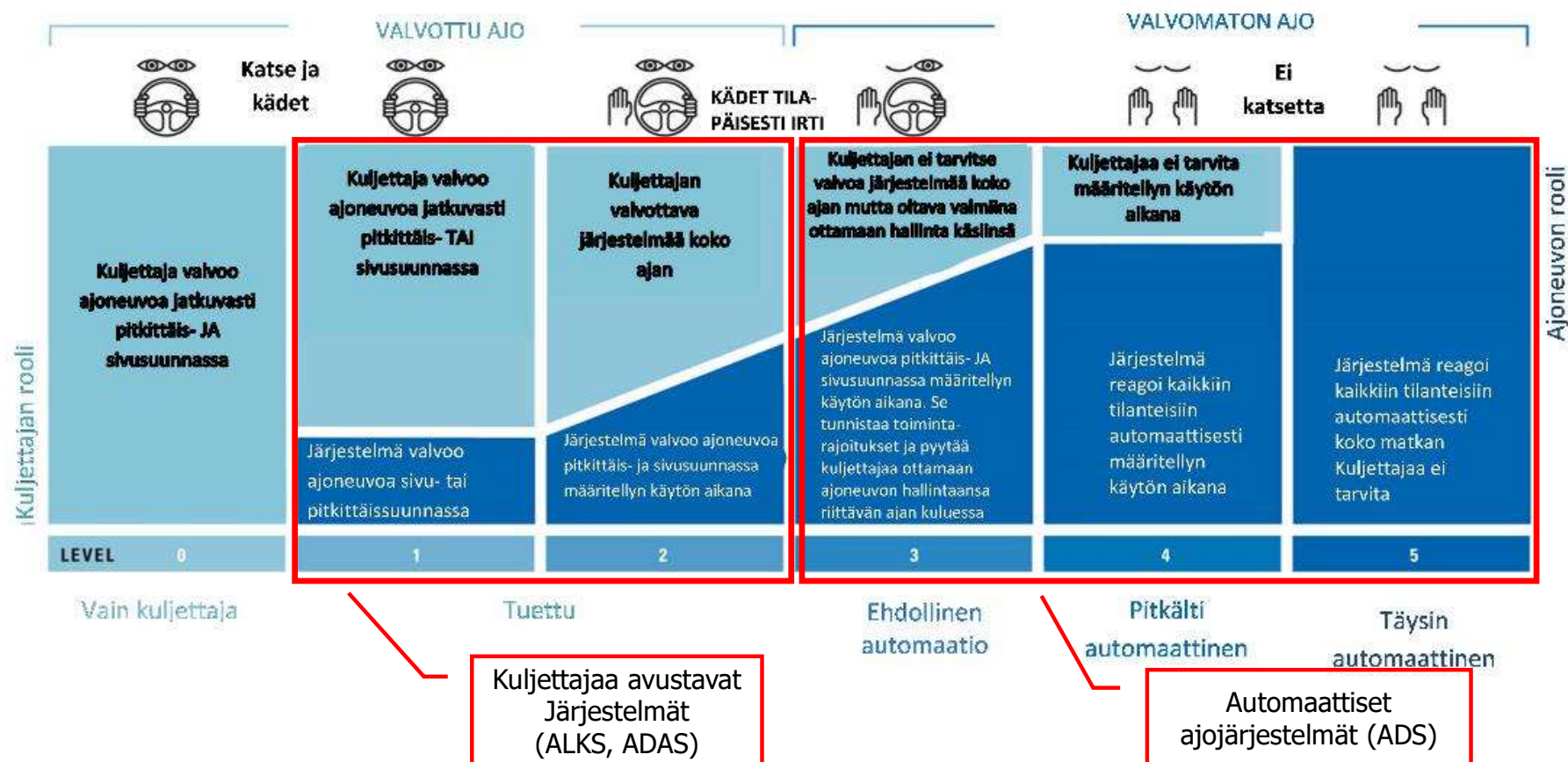

Tiementunnukset ja automatisoituva liikenne

Automaattiajamisen SAE-tasot

Miten automaattiajaminen etenee?

- Moottoritien autopilotti
- Rekkojen letka-ajo
- Automaattiset robottibussit/taksit
- Automaattiset kunnossapito-/tietyöajoneuvot

(ERTRAC: Automated Driving Roadmap)

- Sekaliikenne tulee olemaan vallitseva tilanne pitkään (> 2050)!
- Uusien, korkean automaatiotason ajoneuvojen myynti yli 50% kaikista myytävistä vasta ~ 2040

(EU-EIP MANTRA)

Automaattiajaminen ja tiemerkinnot

Tiemerkinnät ohjaavat (pääasiassa) automaattisen ajoneuvon sivuttaisliikettä, ts. kaistalla pysyminen

Tiemerkintöjen havainnoinnin menetelmiä:

Fyysinen maailma

- Kamera ja konenäkö
- Lidar (lasertutka) ja hahmontunnistus

Digitaalinen maailma

- HD-kartta ja tarkka paikannus

Vaatimuksia tiemerkinnoille?

	Attribute	Definition	Relevance
Driveable area lane specification	Lane marking retro-reflectivity	The visibility of the marking to human eye and vehicle sensors (mcd/lx/m ²)	Vehicle sensors such as cameras can use the marking for lateral positioning on the driving lane
	Luminance contrast ratio	Luminance contrast ratio between the line and the surrounding pavement	As above; visibility of the marking with regard to the pavement itself
	Lane marking consistency	Continuity of markings, lack of any misleading markings on pavement	Avoidance of misinterpretations by AV software

BSI (2020), Ulrich et al (2020)

Aspect of line quality		Lower threshold		Upper threshold	
Line width	Infrastructure quality below this level is unlikely to be suitable	100 mm	Infrastructure quality may be suitable	150 mm	Infrastructure quality above this level is very likely to be suitable
Luminance contrast ratio (daytime, dry)		2:1		3:1	
Retro-reflectivity – dry		100 mcd/lx/m ²		150 mcd/lx/m ²	
Retro-reflectivity – wet		50 mcd/lx/m ²		75 mcd/lx/m ²	

Somers, Andrew (2019). Infrastructure Changes to Support Automated Vehicles on Rural and Metropolitan Highways and Freeways.

Haasteita

Automaation kannalta haastavat (tiemerkintä)kohteet:

- Risteys-/liittymäalueet
- Bussipysäkit ja kääntymiskaistat
- 2-kaistainen → 1-kaistainen
- Tietyöalueet

- Merkintöjen näkyvyys vs. hoidon ja kunnossapidon taso:
  - kunto
  - likaisuus
  - lumi, loska

- Miten merkinnät mallinnetaan digitaaliseen maailmaan?
- Millä tarkkuudella merkinnät mallinnetaan?
- Katuverkko/yksityistiet?

AUTOMOTO

**Tieverkon palvelutasot
automaattiliikenteelle 2021**

Nordic
WAY3

 Co-financed by the Connecting Europe
Facility of the European Union

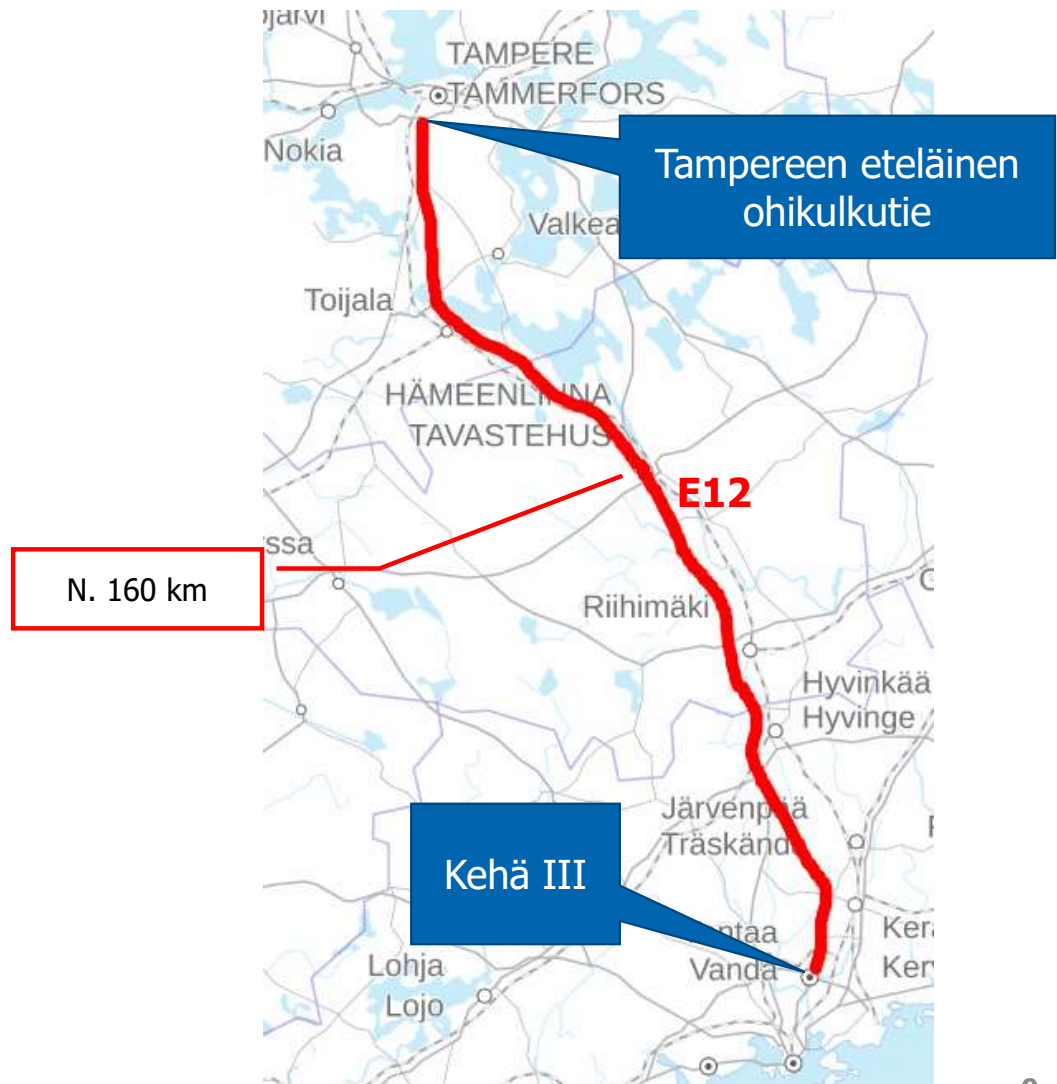
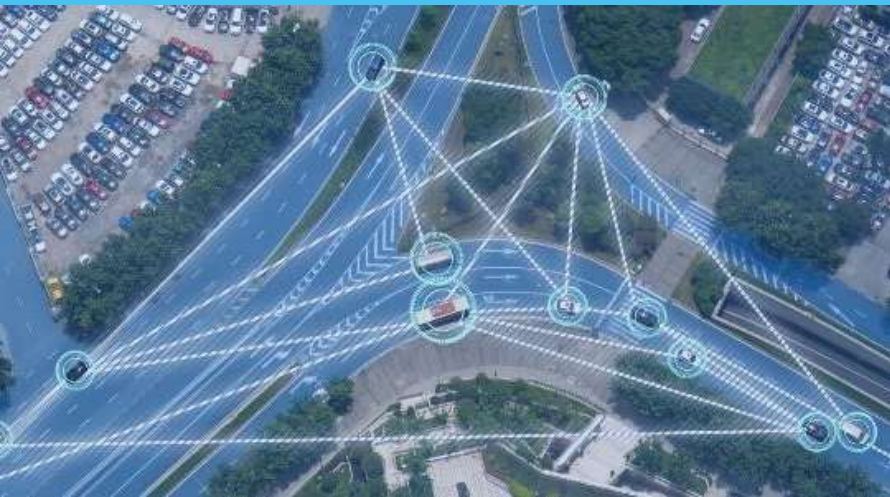
Tutkimusprojektin tarkoituksena oli...

- Selvittää valitun moottoritieosuuden (VT3/E12) soveltuvuus SAE-tason 3 tai 4 (SAE 2018) automaation ajoneuvoille automaattiajossa
- Ehdottaa tapaa luokitella Suomen tieverkko automaattiajamisen näkökulmasta eli tien palvelutasoluokittelu automaattiliikenteelle
- Laatia ehdotus jatkotoimille tutkimus- ja kehitystyössä sekä kansainvälisessä yhteistyössä

Tutkimusalue VT3/E12 Hki-Tre

Projektin sisältö

**ODD = Operational Design Domain
(suunniteltu toimintaympäristö)**

**GNSS = Global Navigation Satellite
System (globaali
satelliittinavigointijärjestelmä, mm.
GPS, Glonass, Galileo)**

**MRM = Minimum Risk Maneuver
(automaattiajoneuvon suorittama
minimiriskimanööveri)**

Osa-alue 1 (inventoinnit ja maastomittaukset):

- Tietojärjestelmissä olevat ODD-luokituksen mukaiset olennaiset staattiset ja dynaamiset tiedot
- Viestintäverkkojen ominaisuudet (maastomittaukset & tietojärjestelmäpoiminnat)
- GNSS paikannussignaalien laatu ja paikannuksen parantamispalveluiden saatavuus (maastomittaukset)
- Automaatiota haittaavat & estävät sää- ja keliolosuhteet ja niiden esiintyvyys, tien pinnan kitka (tietojärjestelmäpoiminnat)
- Liikenteen ja liikkujan palveluiden saatavuus (kirjallisuusselvitys)
- **Tiestötietoinventointi (laserkeilaus, 4K tiekuvaus, 360-kuvaus, tien pinnan ja merkintöjen kuntomittaukset, MRM-alueiden kartoitukset, Mobileye)**

Osa-alue 2:

- Moottoriteiden palvelutasoluokittelu automaattiliikenteelle

Osa-alue 3:

- Jatkotutkimusaihiot, syötteet kv-yhteistyöhön

Osatehtävä 1.6: Tiestötietojen maastomittaukset (huhtikuu 2021)

Osaprojektin sisältö

- Reuna- ja keskiviivojen kunto, paluuheijastavuus ja preview-time sekä MobilEye-näkyvyys (kevätolosuhteet)
- Liikennemerkkien MobilEye- luettavuus
- Eteenpäin otetut 4K tiekuvat
- Panoraamakuvat 360-astetta
- Laserkeilaus, molemmat ajoradat (MRM-alueet, esteet, infran kohteet)
- Päällysteen kuntotutkimus (mm. uraisuus)

RMT & LTL-M

Leveys
Paluuheijastavuus
Kunto
Preview time (PVT)

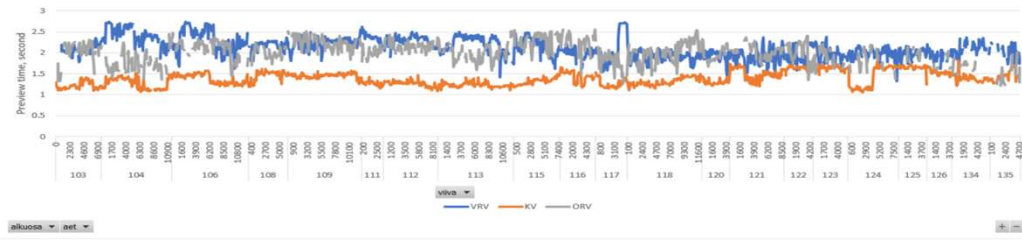
RMT & MobilEye

Kaistavahti (LDW)
Nopeuskyltit
Risteykset, rampit

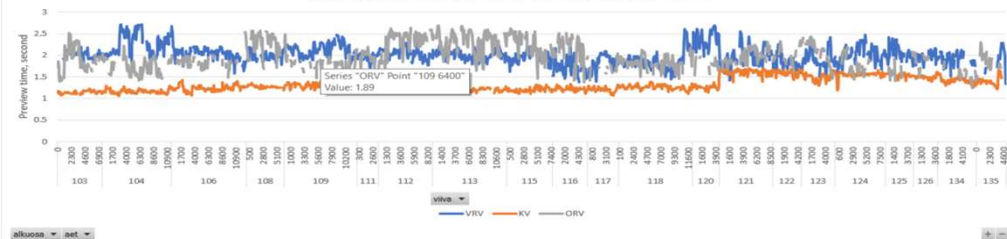
Keskeiset tulokset

- Retroreflektiivisyyden raja-arvo 100 mcd/m²/lx toteutui hyvin ajoradalla pohjoiseen, ajoradalla etelään tulos jäi pääosin alle raja-arvon johtuen tiemeraintöjen likaisuudesta
- Tiemeraintönnän kunnan raja-arvo 55-70% toteutui vain osittain, mutta tulos ei edusta merkinnän todellista kuntoa likaisuudesta johtuen
- Preview timen minimivaatimus 1.8s (manuaalisille kuljettajille) toteutui keskimäärin oikealle ja vasemmalle reunaviivalle, mutta keskiviivan osalta tulos jäi kokonaisuudessaan alle raja-arvon
- Likaisuudesta huolimatta MobilEye tunnisti tiemeraintönnät jatkuvasti, lukuun ottamatta hyvin lyhyitä poikkeuksia
- MobilEye löysi liikennemerkit huonoimmillaankin 70%:sti
- MobilEyn hyvät tulokset kevään heikoissa olosuhteissa ovat lupaavia automaattiajamisen kannalta

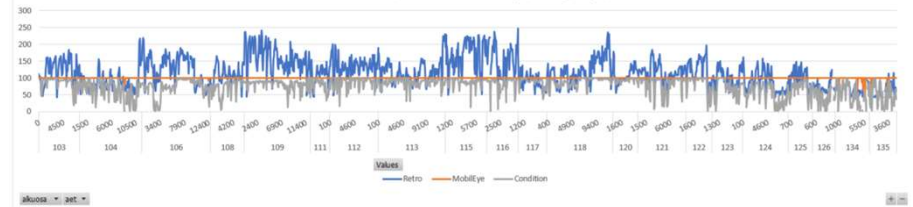
AUTOMOTO vt3 Preview time (PVT), carriageway 1, 4.2021

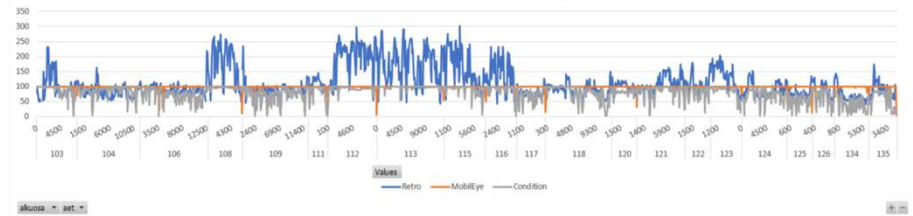
AUTOMOTO vt3 Preview time (PVT), carriageway 2, 4.2021

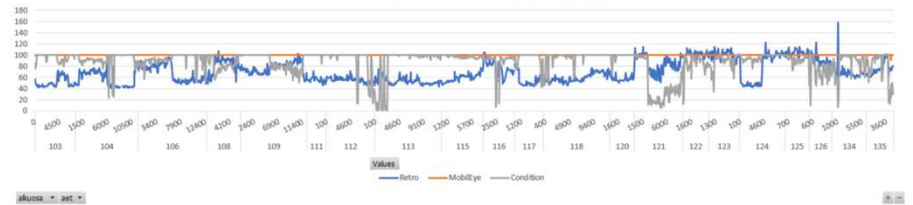
AUTOMOTO vt3 Retroreflection, Condition and MobilEye, carriageway 1, line ORV 4.2021

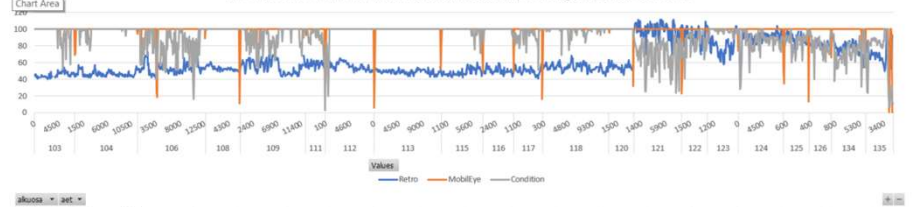
AUTOMOTO vt3 Retroreflection, Condition and MobilEye, carriageway 2, line ORV 4.2021

AUTOMOTO vt3 Retroreflection, Condition and MobilEye, carriageway 1, line KV 4.2021

AUTOMOTO vt3 Retroreflection, Condition and MobilEye, carriageway 2, line KV 4.2021

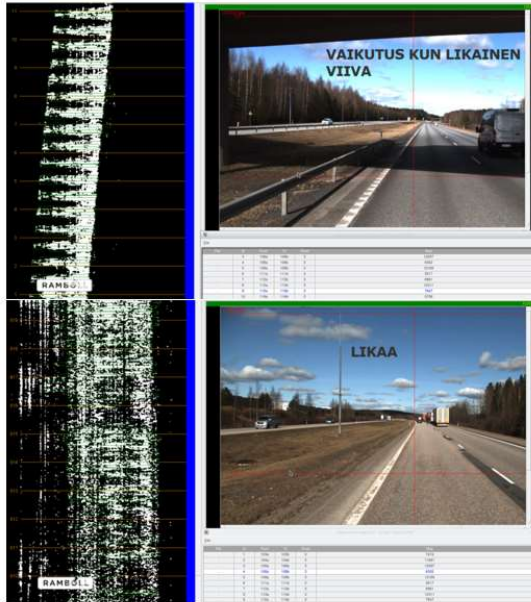

Figure 5. Sand on line is shown as missing marking on 10m analysed section.

According to the thresholds the vt3 readiness for automated driving can be determinate when the principles will be established:

- Should every meter fulfill all demands
- The section class is defined according to the worst variable (all variables):
  - Left line
  - Centerline
  - Right line

Mobileye (Lane departure warning info) value missing (carriageway 1/2):

- right line (ORV) 0.1 / 0 km
- center line (KV) 0.1 / 0 km
- left line (VRV) 0.1 / 0 km

Mobileye system provides very reliable data source.

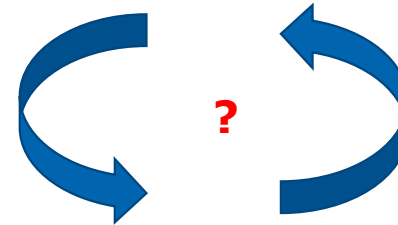

Table 3. Classified Readiness for Automated Driving, lane marking length and percentage, Vt 3, AUTOMOTO sections

Readiness for Automated Driving Class	Carriageway 1			Carriageway 2			Sum CA1	Sum CA2	Total
	Left road marking	Centerline	Right line marking	Left road marking	Centerline	Right line marking			
Good	47,1	0,0	33,0	18,5	0,0	30,2	80,1	48,8	128,8
Medium	47,6	7,1	59,9	61,1	1,5	38,5	114,6	101,1	215,7
Poor	14,3	148,8	61,0	25,6	155,3	83,2	224,1	264,1	488,2
Missing value	49,3	2,4	4,4	53,2	1,5	6,3	56,1	61,0	117,1
Sum Length	158,3	158,3	158,3	158,3	158,3	158,3	474,9	474,9	949,9
Good	30 %	0 %	21 %	12 %	0 %	19 %	17 %	10 %	14 %
Medium	30 %	4 %	38 %	39 %	1 %	24 %	24 %	21 %	23 %
Poor	9 %	94 %	39 %	16 %	98 %	53 %	47 %	56 %	51 %
Missing value	31 %	2 %	3 %	34 %	1 %	4 %	12 %	13 %	12 %
Sum (%)	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %

Väylävirasto
Trafikledsverket